

Dato: 31. januar 2012
Kontor: Kontrol- og Analyse
Sagsbeh: SBA
Sagsnr.:
Dok.:

Notat til Europaudvalget og Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag C-529/11, Alarape og Tijani

1. Indledning

Upper Tribunal i Det Forenede Kongerige har i forbindelse med en national sag om opholdsret på grundlag af uddannelse forelagt EU-Domstolen fem præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af dels artikel 12 om opholdsret til børn af vandrende arbejdstagere i den dagældende forordning 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, dels artikel 16 om retten til tidsubegrænset ophold i direktiv 2004/38/EF (opholdsdirektivet).

2. Sagens faktiske omstændigheder og centrale juridiske problemstilling

Sagen omhandler to nigerianske statsborgere, en mor (appellant 1) og en søn (appellant 2). I 2001 ankom de illegalt til Det Forenede Kongerige, og i 2003 giftede moderen sig med en fransk statsborger (hovedpersonen). Appellanterne fik i henholdsvis 2004 og 2005 opholdsret i Det Forenede Kongerige som familiemedlemmer til denne franske statsborger, som på daværende tidspunkt havde fast bopæl dér. I 2010 blev moderen og den franske statsborger skilt.

Sønnen har efter det oplyste været under uddannelse på fuld tid, siden han ankom til Det Forenede Kongerige, og han er nu optaget som Ph.d.-studerende ved Edinburgh University.

Sønnen er økonomisk afhængig af moderen og er en del af hendes husholdning. Han har dog faste planer om at flytte hjemmefra. Sønnen har i øvrigt deltidsbeskæftigelse.

Ét centralt spørgsmål i sagen er, om artikel 12 i forordning 1612/68 skal fortolkes således, at en person fra et tredjeland, der er forælder til et vok-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

sent barn, kan karakteriseres som det voksne barns ”primære omsorgsperson” i en sag, hvor barnet er økonomisk afhængigt af den pågældende, men hvor barnet har faste planer om at flytte hjemmefra og desuden har deltidsbeskæftigelse.

Et andet centralt spørgsmål er, om en tredjelandsstatsborger kan opnå ret til tidsubegrænset ophold i medfør af opholdsdirektivets artikel 16 i en situation, hvor der foreligger fem års lovligt ophold i medfør af artikel 12 i forordning 1612/68.

3. EU-Domstolens retspraksis

Forordning 1612/68, artikel 12

Af artikel 12 i forordning 1612/68 følger blandt andet, at hvis en statsborger i en medlemsstat er eller har været beskæftiget på en anden medlemsstats område, har hans børn, hvis de er bosat på denne medlemsstats område, adgang til almindelig undervisning, lærlingeuddannelse og faglig uddannelse på samme vilkår som statsborgere i denne stat.

Ifølge retspraksis fra EU-Domstolen betyder denne bestemmelse, at en forælder, der faktisk passer et barn omfattet af bestemmelsen, men som ellers ikke havde en opholdsret i EU-medlemsstaten, har en afledt ret til ophold i staten. Dette gælder, selv om denne forælder er blevet skilt, eller den forælder, der er unionsborger, ikke længere er vandrende arbejdstager.

Retten til ophold for børn efter artikel 12 i forordning 1612/68 gælder både børn, der er EU-statsborgere, og børn, der er tredjelandsstatsborgere. Opholdsretten omfatter endvidere både fællesbørn og særbørn af begge ægtefæller.

Den omstændighed, at barnet når myndighedsalderen, har ifølge EU-Domstolens retspraksis ikke nogen direkte betydning for de rettigheder, som barnet har i medfør af artikel 12 i forordning 1612/68. Den afledte opholdsret til den forælder, der har den faktiske forældremyndighed over barnet, der er under uddannelse, ophører dog efter EU-Domstolens praksis, når barnet bliver myndigt, medmindre barnet fortsat har behov for denne forælders tilstedeværelse og omsorg for at kunne fortsætte og afslutte sin uddannelse.

Retten til tidsubegrænset opholdsret efter opholdsdirektivets artikel 16, stk. 1 og stk. 2

Af opholdsdirektivets artikel 16, stk. 1, følger blandt andet, at unionsborgere, der lovligt har haft ophold fem år i træk i værtsmedlemsstaten, har ret

til tidsubegrænset ophold på dets område. Det er en betingelse for at opnå tidsubegrænset opholdsret, at unionsborgeren under opholdet i værtsmedlemsstaten har opfyldt betingelserne i opholdsdirektivets artikel 7, hvorefter det er et krav, at unionsborgeren enten er økonomisk aktiv, selvforsørgende eller er en studerende, der er i stand til at forsørge sig selv.

I henhold til opholdsdirektivets artikel 16, stk. 2, tillægges denne ret også unionsborgeres familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, men som i fem år i træk lovligt har boet sammen med unionsborgeren.

Det fremgår imidlertid ikke af opholdsdirektivet, om en tredjelandstatsborger kan opnå ret til tidsubegrænset ophold under henvisning til opholdsperioder, der alene har været i overensstemmelse med betingelserne i forordning 1612/68.

4. Regeringens retlige stillingtagen og sagens betydning for dansk ret

Sagen anses for væsentlig, da den vedrører spørgsmålet om, hvorvidt der kan indrømmes en afledt opholdsret i medfør af artikel 12 i forordning 1612/68 til en forælder til et voksent barn, som er under uddannelse, og som ikke umiddelbart ses at have et særligt omsorgsbehov, men som dog er økonomisk afhængigt af tredjelandforælderen.

Det er regeringens grundlæggende opfattelse, at en forælder til et myndigt barn, der har en opholdsret efter forordning 1612/68, artikel 12, ikke har mulighed for at opnå en afledt opholdsret efter bestemmelsen, medmindre barnet fortsat har behov for forælders tilstedeværelse og omsorg med henblik på at færdiggøre sin uddannelse.

Det er i den forbindelse regeringens holdning, at der skal foreligge en ekstraordinær støtte og omsorg, som forælderen yder som følge af det myndige barns særlige behov, herunder sygdom, fysiske handicaps mv., og som er nødvendig for, at det myndige barn kan afslutte sin uddannelse.

For så vidt angår det andet spørgsmål om, hvorvidt sønnen i sagen, der er tredjelandstatsborger, har opnået ret til tidsubegrænset ophold, er det regeringens grundlæggende opfattelse, at begrebet "lovligt ophold" i opholdsdirektivets artikel 16, stk. 1, skal forstås som et ophold i overensstemmelse med de i direktivet fastsatte betingelser, herunder kravet om, at man skal være økonomisk aktiv, selvforsørgende eller en selvforsørgende studerende.

En tredjelandstatsborger kan efter regeringens opfattelse ikke ligestilles med en unionsborger i artikel 16, stk. 1's forstand alene under henvisning til en opholdsret fem år i træk efter artikel 12 i forordning 1612/68.

Regeringen finder, at sønnen i sagen heller ikke kan henføres til opholdsdirektivets artikel 16, stk. 2. Betingelsen i opholdsdirektivets artikel 16, stk. 2, om, at tredjelandstatsborgeren i fem år i træk lovligt skal have opholdt sig sammen med unionsborgeren, er nemlig ikke opfyldt i denne sag, da hverken moderen eller sønnen er unionsborgere.

Opholdsdirektivets artikel 16 om betingelserne for tidsubegrænset opholdsret regulerer således ikke den foreliggende situation. Det er regeringens opfattelse, at lovgiver udtømmende har gjort op med de tilfælde, hvor der kan indrømmes tidsubegrænset opholdstilladelse til tredjelandstatsborgere i medlemslandene efter artikel 16. Sønnen i sagen kan derfor ikke indrømmes en ret til tidsubegrænset ophold efter opholdsdirektivet.

Den danske regering vil på den baggrund afgive indlæg til støtte for det synspunkt, at en forælder til et myndigt barn, som har en opholdsret efter artikel 12 i forordning 1612/68, ikke kan opnå en afledt opholdsret, uanset at barnet er økonomisk afhængigt af sin forælder, medmindre der foreligger en ekstraordinær støtte og omsorg, som er påkrævet af hensyn til barnets særlige fysiske eller psykiske behov, og som er nødvendig for, at det myndige barn kan afslutte sin uddannelse, og at retten til tidsubegrænset opholdsret efter opholdsdirektivets artikel 16, stk. 1 og 2, er betinget af, at de deri indeholdte betingelser selvstændigt er opfyldt, hvorfor tidsubegrænset opholdsret ikke kan opnås uden for de i artikel 16, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde.